

מנו"ף

מרכז להנהגה וניהול
במערכת החינוך

פרשת תצוה

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך להעלות נר תמיד". יש לתמוה, הפרשה אינה במקומה. הרי בראש תרומה נכתב שם: "ושמן למאור ובשמים לשמן המשחה", ולכאורה שם מקומה? ועוד, מה עניין לדבר כאן במנורה, הרי עניינה נמצא בפרשת בהעלותך את הנרות שבספר במדבר? אמרנו שתכלית המשכן - השראת שכינה בעולמנו כאן, שאנו נזכה אחר מתן תורה להיות שכינים למקום שכינה. אחר שנבנה המשכן ושלמו מעשה בראשית, כביכול העולם כולו הפך עתה למשכן שמוקדו בקדש הקדשים, לכן מדבר כאן בשמן, אור מנורה, אור שכינה. אחר שציווה על המשכן מצווה על השמן והקטרת. הדלקת הנרות עניינה אור מעשה בראשית, אור החכמה. הרי מנורה זו דולקת בתוך הקודש. "וכי לאורה הוא צריך"? אלא הוא הוא אור הבריאה שבמעשה בראשית, "ויהי אור". כיון שהמשכן כנגד מעשה בראשית, שוכן בתוכו האור הוא, אור החכמה, אורו יתברך שממנו הוא העולם. כתוב באיוב: "תקרא ואנכי אענה למעשה ידיך תכסוף". אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה: "רבש"ע, אתה מאיר לעולם כולו ואתה מצווה להעלות נר תמיד"? אמר הקב"ה: "חביבין עלי נרות שאהרן מדליק יותר ממאורות שקבעתי בשמים". כי חפץ הקב"ה במעשי ידיו של אדם, הדא הוא דכת' "למעשה ידיך תכסוף".

מעשה הקטרת הוא כידוע סודות [הזוהר הקדוש מפליג בה], ובצד פשט ריח קטורת יש גם סוד סגולתה. בגמ' שבת: בשעה שעלה משה למרום, אף מלאך המות נתן לו דבר, שנא': "ויתן את הקטרת ויעמוד בין המתים ובין החיים". אין תימה שחכמים קבעוה יום יום פעמיים בתפילה, וכל העושה במתכונתה חייב מיתה. [קדושתה מופלגת, וסממניה כמספר ימות החמה, ואם חסר אחד מהם חייב מיתה], כי יסודה וסגולתה חיים. וכנגד הכישלון במעשה בראשית, שכאמור המשכן בא לתקנו ולהעמידו מחדש בטהרתו, שם, במעשה בראשית היה חטא אדה"ר וחווה שבעטיים נקנסה מיתה לעולם, הנה עתה הקטורת כנגדם מונעת המגפה ונותנת חיים. לכן באה כאן אחר סיום עניין ציווי המשכן.

"כי נר מצוה ותורה אור", יש שמן, יש כלי קיבול ויש פתילה דולקת, בשעת עשיית המצווה עושים כלי קיבול לאור המצווה. מצוות המנורה היא כלי הקיבול לאור החכמה. ויש ביכולת האדם לעשות עצמו אור למצוות. כאשר מטהר מחשבתו נעשה כלי לקבל הארה. לכן ביעקב אחר צאתו מחרן וצרות שכם, כתוב שם: "הסירו את אלוהי הנכר אשר בתוככם". רבי אברהם אבן עזרא אומר: כוונתו לטהר המחשבה, שהיא תנאי לכניסת התורה בדעת. כי אי אפשר לאור מנורה, אור תורה, שישכון במוח עם מחשבות זרות. לכן גם יהושע מצווה "הסירו את אלוהי הנכר", כי אור קדושת ארץ ישראל אי אפשר לו שעימו ישכון חושך ע"ז ואלוהי נכר. [שים לב שיעקב אומר זאת אחר שכם, וישראל נכנסים לארץ אחר ברית הר גריזים ועיבל בשכם, קודם כל לטהר המחשבה ואחר כך יכנס אור המנורה, אור החכמה בישראל], ע"י אור המנורה זוכים לאור של מעלה "באורך נראה אור".

הדלקת המנורה הוא יסוד תורה שבעל פה. כבר הזכרנו בפרשה קודמת את דברי הרמב"ן, שהמשכן מכון שכינה. ואמנם, תורה שבכתב, הלוחות היו בארון העדות, ותושבע"פ באור הנרות. תורה

מנו"ף

מרכז להנהגה וניהול
במערכת החינוך

כתיבות לפרשת שבוע

שבכתב מדוייקת באותיותיה ותגיה, ואין בה חסר או יתר, אין עיקש ונפתל, כל שינוי פוסל בספר תורה. לא כן תושבע"פ הרי היא כאור הולך וזורח ומתפשט כשמש בנכון היום. תושבע"פ עניינה בהתפשטותה, חידושיה, הרחבתה וחלותה לפתרון כל מעקשי החיים בכל הזמן ולכל הזמנים. בעוד שהלוחות תושב"כ בארון לפני ולפנים, כתוב בה במנורה בפירוש: "מחוץ לפרוכת אשר על העדות יערוך אותו אהרן ובניו", תושבע"פ שתשפיע על לומדיה לחדש ולהוסיף כמעין המתגבר, והרוצה להחכים ידרים, [בבא בתרא כה'], שלחן בצפון ומנורה בדרום.

המנורה ביסוד תושבע"פ, בסוף פרשת הנשיאים כתוב: "ובבא משה אל אהל מועד וישמע את הקול מדבר האליו מבין שני הכרובים" ומיד מתחילים הפסוקים אח"כ "בהעלותך את הנרות" מה הקשר? מדוע נסמכה פרשת המנורה לגילוי הדיבור אל משה באוהל מועד? [הנצי"ב העמק דבר בסוף נשוא]. מכאן למדו, שכל אימת שנתקשה משה בביאור פסוק או הלכה, היה נכנס מתבונן באור חכמה שבנרות, מיד נפתחים עיני ליבו ומתבהרת ומוארת לו הסוגייה. כי אמנם המנורה עניינה אור חכמת התורה.

המנורה עצמה בבניינה, מסמלת עניין זה. וזה מעשה המנורה:

- א. **שבעה קנים** כנגד **שבע** תיבות שבפסוק ראשון של **ספר בראשית**.
- ב. **ז"א כפתורים** כנגד **אחת עשרה** תיבות שבפסוק ראשון **בספר שמות**.
- ג. **תשעה פרחים** כנגד **תשעה** פסוקים בפסוק ראשון **בספר ויקרא**.
- ד. **שמונה עשר טפחים** [הראשון מצומצם], כנגד פסוק ראשון **בספר במדבר**.
- ה. **עשרים ושמונה גביעים** כנגד כ"ח תיבות בפסוק ראשון **בספר דברים**.

נמצאת כל תורה שבכתבה רמוזה ומוארת מכוח תורה שבעל פה שבמנורה.

מסר חינוכי ולימודי גדול, ביחס לתפקידם של מלמדי תורה ומנחילי אמונה. **אסור להשאיר תלמיד כבוי**. יש להדליקו לפי יכולת השגתו ובלבד שיאיר **חשכת פנימיותו** ע"י תקווה ועידוד לצפות מעצמו ולהעפיל הלאה. כשם שהקב"ה מחבב הדלקת מנורה שלנו על הדלקת מאורות שלו, כך חביבה עליו תורת הבל פיהם של תינוקות שתורתם טהורה. הכוח המעמיד שבכל לומד הוא **ההארה הפנימית המפעמת בתוכו**. מכוח הארה זו יכול לפרוח ולהתעצם בלימוד ובאופן קיום המצוות, לא קיום טכני אלא עשייה עם ההארה הפנימית של כל מצווה. מורה המעורר ומדליק שלהבת בלב תלמידיו, זוכה ורואה שלהבתם עולה מאליה.

מוסר חשוב: מכל המשכן וכליו לא שרד דבר במעשה לדורות, מלבד המנורה והתורה. מה שורש העניין? אחר שחרב בית מקדשנו ונטלה תפארתנו, מה שנותר בידינו מהמשכן הוא המנורה **שדולקת כל שנה בחנוכה**. משום שהמנורה סמלה כאמור את אור החכמה העילאית של התורה. ההארה של אותיות התורה מתבטאת בנרות אלה, ועמל התורה נשאר היעוד והמעשה הקבוע של יהודי לכל חיינו. כי באמת, מה ערכו של המשכן בלי חיים עפ"י התורה?

שבת שלום לצוות המורים המחנכים